

TEXT 1a

BÁSEŇ EMILY DICKINSONOVÉ

Č. 77

1 Neslyším slovo „uniknout“,
2 aniž mi zrychlí tep,
3 probudí náhlou víru,
4 myšlenku na útěk!

5 Neslyším o zdech věznice,
6 zbořených palbou děl,
7 aniž rvu dětsky za svou mříž –
8 a padnu v beznaděj!

TEXT 1b

BÁSEŇ EMILY DICKINSONOVÉ

Č. 1695

1 Je osamělost prostoru,
2 samota vodních spoust,
3 samota smrti – vše ta však
4 je ještě společnost,
5 když měřítkem je krajní poušť
6 a osamocení,
7 duše, jež stane před sebou –
8 konečná bezmeznost.

TEXT 1c

BÁSEŇ EMILY DICKINSONOVÉ

Č. 613

1 Zamkli mě do prózy,
2 jako mě, malinkou,
3 dávali do komory,
4 ať „ztichnu“ na chvíli.

5 Ztichnout! Jen nahlédnout,
6 co mozek vyvádí.
7 Tak moudře dal se zavřít pták
8 za prkna ohrady.

9 Stačí mu pouze chtít
10 a se snadností hvězd
11 odstranit svoje zajetí
12 a smát se – jak já teď.

*Emily Dickinsonová:
z výboru Neumím tančit po špičkách
(překlad Jiří Šlédr)*

TEXT 2

ŽADATEL

- 1 Tak předně, jste náš člověk?
Máte
skleněné oko, falešný chrup nebo třeba berlu,
nějaký háček, někde malou svorku,
hrudníček z korku, gumu do rozkroku,
- 2 pár štychů na důkaz, že něco chybí? Nic takového?
Jak vám pak ale máme něco dát?
No, kvůli tomu se hned nemusíte rozplakat.
Ukažte ruku. Dlaň otevřít.
Prázdná? Hm – no jo. To nic, my vám do ní dáme ruku,
- 3 která ji i té prázdnoty zbaví,
bude vám nosit čaj, zahánět bolesti hlavy,
ta vám udělá všechno, stačí poručit.
Tak co, nechcete si ji vzít?
Máte ji se zárukou, že nakonec
- 4 vám zatlačí i oči, prostě prima věc,
s tou všechno přebolí.
Ten nový model vyrábíme ze soli.
Poslyšte, s vámi je ale těžká práce.
Co třeba tenhle obleček – – –

- 5 černý a tuhý, ale padne vám, a ta láce!
Tak vezmete si ho? Ano?
Je vodotěsný, ohnivzdorný, k neroztrhání,
když spadne bomba, spolehlivě vás ochrání,
do rakve vydrží, s tím máte vystaráno.
- 6 Teda v hlavě račte mít, s prominutím, seno.
Dali mi to tu černé na bílém.
Hej polez, miláčku, polez z té skříně ven!
Tak co, jak se vám páčí *tahleta*?
Pro začátek holý zadek, no pro to se svět nezboří,
- 7 ale za pětadvacet let bude ze stříbra
a za padesát ze zlata.
Živá panenka – zprava i zleva, odevšud.
Umí šít, umí uvařit,
a jak hovoří, jak ta hovoří, jak hovoří!
- 8 Funguje perfektně, není to žádný šunt.
Vy máte díru, ona je obklad na ni.
Vy máte oko, ona je obraz na dívání.
Chlapče, takovou šanci už jakživ nebudete mít.
Koukejte si ji vzít, si ji vzít, si ji vzít!

Sylvia Plathová: Ariel (překlad Jan Zábrana)

TEXT P3 (pomocný text k TEXTU 3)

Z PŘÍBĚHU O STVOŘENÍ SVĚTA

18 I řekl Hospodin Bůh: „Není dobré, aby člověk byl sám. Učiním mu pomoc jemu rovnou.“ 19 Když vytvořil Hospodin Bůh ze země všechnu polní zvěř a všechno nebeské ptactvo, přivedl je k člověku, aby viděl, jak je nazve. Každý živý tvor se měl jmenovat podle toho, jak jej nazve. 20 Člověk tedy pojmenoval všechna zvířata a nebeské ptactvo i všechnu polní zvěř. Ale pro člověka se nenašla pomoc jemu rovná. 21 I uvedl Hospodin Bůh na člověka mrákotu, až usnul. Vzal jedno z jeho žeber a uzavřel to místo masem. 22 A Hospodin Bůh utvořil z žebra, které vzal z člověka, ženu a přivedl ji k němu. 23 Člověk zvolal: „Toto je kost z mých kostí a tělo z mého těla! Ať muženou se nazývá, vždyť z muže vzata jest.“ 24 Proto opustí muž svého otce i matku a přilne ke své ženě a stanou se jedním tělem. 25 Oba dva byli nazí, člověk i jeho žena, ale nestyděli se.

Bible (Český ekumenický překlad), Genesis 2, 18–25

TEXT 3

KDYŽ JSEM SE ZBAVILA JMEN

- 1 Bezejmennost přijala většina z nich se stejně hlubokou netečností, s jakou tak dlouho přijímali a nebrali v potaz jména. Obzvlášť pohotově a elegantně mi svůj souhlas udělili delfíni a velryby, tuleni a mořské vydry – ti vklouzli do anonymity jako do svého živlu. Vzpěchovala se nicméně klika jaků. Prohlásili, že slovo „Jak“ dobře zní a že téměř každý, kdo má o jejich existenci ponětí, jim říká právě takhle. Na rozdíl od všudypřítomných tvorů, jako jsou krysy či blechy, nazývaných už od dob babylónských stovkami či tisíci různých jmen, mohou jakové vskutku prohlásit (prohlašovali jakové), že opravdu mají jméno. Rokovali o tom celé léto. Sněmy postarších jačích krav se nakonec usnesly, že ačkoli je pojmenování „Jak“ možná užitečné pro ostatní, z jačího pohledu je tak nadbytečné, že je jaci sami nikdy do tlamy nevezmou, a tudíž se mohou klidně obejít i bez něj. Když krávy úvahu v tomto smyslu předložily býkům, všeobecného konsenzu se nepodařilo dosáhnout včas jen kvůli předčasnému nástupu krutých zimních bouří. Brzy po začátku tání se všichni jaci dobrali shody a označení „jak“ bylo navráceno dárci.
- 2 Mezi domácími zvířaty se o to, jak jim kdo říká, starali jen koně, ale i těch jenom pramálo – a to od času, kdy selhal pokus děkana Swifta pojmenovat je slovy z jejich vlastního jazyka. Skot, ovce, prasata, osli, muly a kozy, a také slepice, husy a krocani, ti všichni nadšeně souhlasili, že vrátí svá jména lidem, jimž – jak se vyjádřili – po právu náleží.
- 3 Jisté problémy se vyskytly s domácími mazlíčky. Kočky samozřejmě zarytě popíraly, že by kdy měly jiná jména než ta, která si daly samy, nevyřčená, nevýslovná osobní jména, nad nimiž, jak pravil básník jménem Eliot, tráví denně dlouhé hodiny v rozjímání – i když žádná z rozjímajících nikdy to, že ve skutečnosti rozjímá nad svým jménem, nepřiznala a někteří pozorovatelé zvažovali i možnost, že předmětem onoho přemýšlivého zahledění je možná ve skutečnosti Dokonalá čili platónská Myš. To je teď v každém případě už jen hypotetická otázka. Skutečná potíž nastala se psy a některými papoušky, andulkami, krkavci a loskutáky. Tito jazykově nadaní jedinci trvali na tom, že jejich jména jsou pro ně důležitá, a kategoricky se s nimi odmítali rozloučit. Jakmile však pochopili, že v celé věci jde výhradně o osobní volbu a že kdo chce být jako osoba nazýván Azor, Frufru, Lóra či dokonce Ptáček, má naprosto svobodnou možnost volby, ani jeden z nich neměl nejmenší námitky proti tomu, rozloučit se s obecným označením psaným malým (anebo, v případě německých tvorů, velkým) písmenem, jako je pudl, papoušek, pes či pták, a se všemi linnéovskými přívlastky, které se za ním táhly jako plechovky přivázané k ocasu už dvě století.

- 4 Hmyz se se jmény rozloučil obrovskými mraky a roji pomíjivých slabik, jež bzučely, bodaly, hučely, poletovaly, lezly a zavrtávaly se do země.
- 5 Pokud jde o mořské ryby, vypouštěly nehlučně svá jména do všech oceánů jako sotva patrné, temné šmouhy sépiového inkoustu, jež potom beze stopy zanikly v mořských proudech.
- 6 Teď už nezbyval žádný, kterého bych zbavila jména, a přece – jak spřízněná jsem se s nimi cítila, když jsem některého z nich viděla, jak plave, letí, kluše nebo mi leze přes cestu či po kůži, sleduje mě v noci, chvíli mi kráčí po boku za bílého dne... Sblížili jsme se mnohem víc, než když mezi mnou a jimi stála jména jako zjevná překážka – teď jsme si byli tak blízcí, že můj strach z nich a jejich strach ze mě splynuly v jedno. A ona přitažlivost, kterou cítili mnozí z nás, ona touha čichat navzájem svůj pach, dotknout se, promasírovat nebo pohladit jeden druhému šupiny, kůži, peří či kožich, ochutnat si navzájem krev a okusit maso, zahřívát jeden druhého – tato přitažlivost nyní splyvala se strachem, lovce nebylo možné odlišit od kořisti, strážníka od potravy.
- 7 O takovýto účinek mi vlastně šlo. Byl poněkud silnější, než jsem předpokládala, ovšem teď jsem s čistým svědomím nemohla u sebe udělat výjimku. Rázně jsem zaplašila obavy, šla za Adamem a řekla: „Ty a tvůj otec jste mi ho půjčili – vlastně jste mi ho dali. Bylo opravdu užitečný, jenže poslední dobou mi nějak nesedí. Ale vážně díky! Bylo fakt užitečný.“
- 8 Je těžké vracet někomu dárek, aniž byste vypadali mrzutě nebo nevděčně, a nechtěla jsem Adama opustit s vědomím, že by si o mně něco takového myslel. Stejně mi ale moc pozornosti nevěnoval a utrousil jen:
- 9 „Polož ho támhle, jo?“ a dál si kutil cosi svého.
- 10 Jedním z důvodů, proč jsem to všechno udělala, bylo to, že řeči nás stejně nikdy nikam nedovedly, ale přesto jsem se teď cítila trochu zklamaná. Přišla jsem připravená své rozhodnutí obhajovat. A pomyslela jsem si, že možná až si toho Adam všimne, třeba znervózní a bude si chtít promluvit. Takže jsem něco málo odložila a chvíli se tam poflakovala, ale on si pořád dělal svoje a nestaral se o nic jiného. Nakonec jsem prohlásila: „Tak tedy sbohem, drahý. Doufám, že se ten klíč od zahrady najde.“
- 11 Právě montoval něco dohromady a řekl, aniž by se rozhlédl kolem: „Dobře, drahá. Kdy bude večere?“
- 12 „Vlastně ani nevím,“ řekla jsem. „Já teď odcházím s –“ Zaváhala jsem a nakonec řekla: „Prostě s nimi,“ a vyšla jsem ven. Až v tu chvíli jsem si vlastně uvědomila, jak těžké pro mě bude se vyjadřovat. Nemůžu jen tak klábosit, jak jsem byla zvyklá, a brát to všechno jako samozřejmost. Nyní musejí být má slova právě tak pomalá, nová, jednoduchá a nejjistá jako kroky, jimiž jsem se vydala po pěšince od domu, mezi vysoké tanečnický s temnými větvemi, nehybné na pozadí zimního jasu.

Ursula K. Le Guinová: Gwilanina harfa (překlad Jakub Němeček)

TEXT P4 (pomocný text k TEXTU 5)

POHÁDKA O ČERVENĚ SLEPIČCE

- 1 Byla jednou jedna slepička a ta našla zrnko žita. Zavolala kočku, vepříka a kačera. „Kdo z vás mi pomůže to zrnko zasít?“ ptala se.
- 2 „Já ne!“ řekla kočka. „Já ne!“ řekl vepřík. „Já ne!!!“ řekl kačer.
- 3 Zasela tedy slepička sama ... a čekala, dokud nevyrostl klásek. Pak se ptala: „Kdo mi pomůže žít a sklidit?“
- 4 „Já ne!“ řekl kačer. „Já ne!“ řeklo prasátko. „Já ne!!!“ řekla kočka.
- 5 Žala tedy slepička sama.
- 6 „Kdo mi pomůže vymlátit?“ ptala se potom.
- 7 „Já ne! Já ne!! Já ne!!!“ volala zvířátka.
- 8 Slepička vzala cep a vymlátila sama všechno žito. „Kdo mi pomůže to zrní odnést a semlít?“
- 9 „Já ne!“ řekla kočka. „Já ne!“ řekl kačer. „Já ne!!!“ řekl vepřík.
- 10 A tak slepička sama zrní semlela, zadělala těsto na chléb a upekla jej.
- 11 „Kdo mi pomůže ten chléb sníst?“ zeptala se naposled.
- 12 „Já! Já!! Já!!!“ křičela zvířátka jedno přes druhé.
- 13 Ale slepička řekla: „Nechtěli jste ani sít, ani žít, ani mlátit; nechtěli jste mlít ani péci, nebudete taky jíst!“
- 14 A dala chlebiček svým hodným dětem.

J. A. Novotný

(in Eva Veberová: Soubor textů k literární výchově v mateřské škole)

TEXT 4

ČERVENÁ SLEPIČKA VYPRÁVÍ

- 1 Všichni to chtějí. Všichni! Ne jen kočka, prase a pes. I kuň, kráva, nosorožec, orangutan, ropušník, vombat, ptakopysk, co vás jenom napadne. Klid je tentam, a to všechno kvůli jednomu zatracenému pecnu chleba.
- 2 Být slepice není žádný med
- 3 Můj příběh už znáte. Nejspíš vám ho dávali jako zářný příklad toho, jak byste se sami měli chovat. Strízlivost a dřina. Udělej si to sám. Pak investuj kapitál. Pak si ho vyber. A toho že mám být obrázkem? Nenechte se vysmát.
- 4 Našla jsem zrnko pšenice, pravda. A co má být? Po zemi se povaluje spousta zrněk. Když budete dřít do úpadu, taky nějaké najdete. Jedno jsem zahlédla a sebrala ho. Na tom není nic špatného. Co jsem našla, to je moje. Kdo zrno šetří, má za tři. Příležitost je zezadu plešatá.
- 5 *Kdo mi pomůže tohle zrnko zasadit?* zeptala jsem se. *Kdo? Kdo?* opakovala jsem jako u blbejch.
- 6 *Já ne, já ne,* odpovídali. *Pak si to udělám sama,* prohlásila jsem jako jeptiška před vibrátorem. Nikdo mě přirozeně neposlouchal. Všichni odešli na pláž.
- 7 Nemyslete si, že mě všechno to odmítání nebolelo. Rozebírala jsem to ve svém slaměném hnízdě a z očí mi při tom kapaly slzičky. Slzičky kuřecí krve. Víte, jak to vypadá, sami jste toho snědli dost a dost. Je z toho moc dobrá omáčka.
- 8 Takže co jsem měla na vybranou? Mohla jsem to zrnko pšenice sezobnout hned. Prokázat si nutriční laskavost. Místo toho jsem ho ale zasadila. Zalévala. Střežila ho ve dne v noci svým opeřeným tělem.

- 9 Tak rostlo. Proč ne? Takže z něj vyrostla další zrnka pšenice. Tak jsem je zasadila. Tak jsem je zalévala. Tak jsem je semlela na mouku. Tak jsem jí nakonec nashromáždila dost na pecen chleba. Tak jsem ho upekla. Viděli jste ty obrázky, já ve své slepičkovské zástěře držím bochník chleba, směju se od ouška k oušku a jeho vůně se mi vznáší nad křídly. Směju se na všech obrázcích, tak jak se jen se zobákem můžete usmívat. Kdykoli jsem od nich zaslechla *Já ne*, usmála jsem se. Nikdy jsem se nerozčílila.
- 10 *Kdo mi pomůže s tímhle pecnem chleba?* zeptala jsem se. *Já*, řekla kočka, pes a prase. *Já*, ozvala se antilopa. *Já*, zabručel jak. *Já*, připojil se scink pětipásý. *Já*, řekla muňka. A taky to všichni mysleli vážně. Natahovali ke mně tlapy, kopyta, jazyky, spáry, kusadla a chápatvé ocasy. Slintali na mě očima. Kňourali. Do schránky mi strkali petice. Propadali trudnomyslnosti. Obviňovali mě ze sobectví. Projevovaly se u nich symptomy. Vyhrožovali sebevraždou. Tvrdili, že je to moje chyba, když mám pecen chleba a oni žádný. Vypadalo to, že jeden každý z nich potřebuje ten zatracený chleba víc než já.
- 11 *Můžeš si upéct další*, argumentovali
- 12 A co bylo dál? Víím, co se v té pohádce říká, co jsem jim měla odpovědět: *Já si to sním sama a vy jděte do háje*. Nevěřte tomu. Jak už jsem vás upozorňovala, jsem slepice, ne kohout.
- 13 *Tumáte*, řekla jsem. *Omlouvám se, že mě to vůbec napadlo. Omlouvám se za štěstí. Omlouvám se, že jsem si odpírala. Omlouvám se za to, že jsem dobrá kuchařka. Omlouvám se za ten vtípek o jeptiškách. Omlouvám se za tu narážku na kohouty. Omlouvám se za všechny ty úsměvy ve své samolibé slepičkovské zástěře, svým samolibým slepičkovským zobákem. Omlouvám se za to, že jsem slepice.*
- 14 *Dejte si ještě.*
- 15 *Vezměte si můj.*

Margaret Atwoodová: *Dobré kosti* (překlad Viktor Janiš a Miroslav Jindra)

TEXT 5

DRAK

- 1 To nepochopím. Daruješ někomu život, přivedeš si ho do domu, chováš se k němu něžně: princezno, ovečko, miláčku... a nic. Ani slovo vděku nebo uznání.
- 2 Mohl jsem ji spolknout zaživa jako ty ostatní. Proč jsem tu ženskou vlastně ušetřil? Má milá, ty ani nevíš, co mě to stálo přemáhání. Taková křehká porce...
- 3 Láska, ach láska, to je svízele! Tři dni jí dělám otroka. Ležím jí u nohou, kroutím po ní zamilovaně očima ze všech devíti hlav, vzdychám, že mi jde od huby pára... ona se kaboní, u nosu kapesník.
- 4 Copak v ní není žádný cit?
- 5 Kdyby se na mne usmála, poškrabala mě po hřbetě, mně by to stačilo, takový jsem blázen.
- 6 Posadil jsem ji na nejměkčí kámen, hustě obrostlý mech, komanduju jí sem veletucet mloků a ještěrek, aby ji povyrazili, namáhám se, vymýšlím legrace, lesknu se potem jako kov.
- 7 Nemůže to být nic jiného než ženská koketérie. Hraje si se mnou, šibalka.
- 8 Venku povykuje jakýsi suchoprd a vyzývá mne na souboj. Možná že je to její ženich a ona je v dost trapné situaci. Ale ať nás porovná! Jen když se podívá na postavu. Mé dlouhé svižné tělo, zježené šupiny, ta křídla! Když je rozevru, rozsvítím svět. Jako pták Ohnivák! Plazím se lehce a tiše, vlním se, vždyť já zrovna tančím, když lezu.
- 9 A až mě uslyší syčet, jemně jak flétna, táhle jak lesní roh, tklivě jak hoboj...! Musela by být z kamene, aby mi odolala.

Květa Legátová: Mušle a jiné odposlechy

TEXT 6a

JINOVATKA

- 1 Toho dne, kdy se narodila, se na zemi sice nebělal sníh, ale jen jinovatka, přesto do jejího jména otec vložil znak sol 雪, sníh. Později, když byla větší, s nelibostí dumala nad tím, zda její zimomřivost není náhodou způsobená právě tím chladem ve jméně.
- 2 A přece má ráda ten pocit, když kráčí po zemi pokryté jinovatkou a podrážkami tenisek se na její chodidla přenáší dotyk napůl zmrzlé půdy. Chodidly jiných lidí zatím nedotčená jinovatka je jako jemně namleté krystalky soli. Když začnou první mrazíky, sluneční svit ještě o trochu vybledne. Lidem se od úst šíří bílá pára. Stromy shazují poslední listy a ztrácejí něco ze své hmotnosti. Pevné věci, jako kameny nebo domy, se naopak zdají nepatrně těžší. Ze siluet žen a mužů, navlečených do zimních kabátů, vyzařuje mlčenlivá předzvěst, že přichází čas vzdorování jakési nepřízni.

TEXT 6b

SNÍH

- 1 Jestliže obzvlášť velká sněhová vločka dosedne na rukáv černého kabátu, je možné pozorovat její krystalickou strukturu pouhým okem. Fascinující tvar pravidelného šestiúhelníku se začne rozpouštět, aby za krátký úsek pouhé vteřiny či dvou docela zmizel. O tom všem přemýšlí, zatímco ta prchavá chvíle při pohledu na vločku mívá.
- 2 Když začne padat sníh, lidé ustanou v tom, co právě dělají, a na okamžik mu věnují pozornost. V autobuse například zvednou hlavu a zadívají se ven. Nejprve vzduchem zavíří pár osamělých vloček, neslyšně, bez radosti či smutku, a pak se začnou snášet stovky a tisíce malých pírek, která tiše vymažou ulici. Načež se lidé – někteří z nich – odvrátí a dál už se sněhem nezabývají.

Han Kang: Bílá kniha (překlad Petra Ben-Ari)

NA ULICI

1 Na ulici v naší čtvrti občas narazím na muže, se kterým bych mohla prožít románek, možná i život. 2 Vždycky mě rád vidí. 3 Žije s jednou mojí kamarádkou, mají dvě děti.

4 Náš vztah zůstává obširným klábosením na chodníku, rychlou kávou, třeba i pár kroky, které ujdeme společně. 5 Nadšeně mi vykládá o svých plánech, gestikuluje a při chůzi se naše těla, už tak velice blízká, synchronizovaná, občas diskrétně překříží.

6 Jednou mě doprovodil do obchodu s prádlem, protože jsem si musela vybrat punčochy k nové sukni. 7 Tu sukni jsem si právě předtím koupila a potřebovala jsem punčochy na večeri ještě téhož dne. 8 Společně jsme omakali všechny textilie vyložené na pultě, vyzkoušeli všechny barvy. 9 Vzorník připomínal knihu plnou tenoučkých, průhledných kusů látky. 10 Muž byl mezi těmi podprsenkami a nočními košilemi naprosto ve svém živlu, jako bychom byli v železářství, a ne v prodejně prádla. 11 Váhala jsem mezi zelenou a fialovou. 12 A on mě přesvědčil, ať si koupím fialové, a když prodavačka ukládala punčochy do sáčku, řekla: tvůj manžel má dobrý vkus.

13 Tahle setkání jsou příjemným narušením našich obvyklých putování. 14 Užíváme si cudného citu, jen letmo. 15 Tímhle způsobem se nemůže dál rozvíjet, nikdy nad námi nemůže získat převahu. 16 Je to slušný muž, má rád moji kamarádku, své děti. 17 I mně stačí pevné objetí, třebaže já svůj život s nikým nesdílím. 18 Dva polibky na tváře, pár kroků, kus společné cesty. 19 Aniž si něco řekneme, víme, že kdybychom chtěli, mohli bychom se odvážit něčeho chybného, a taky zbytečného.

20 Dneska ráno mi připadá nesoustředěný. 21 Nepoznává mě, dokud nedojdou až k němu. 22 Přecházíme most, on z jedné strany, já z druhé. 23 Zastavíme se uprostřed a díváme se na stíny chodců promítané na zeď podél řeky. 24 Vypadají jako duchové mihotající se v řadě za sebou, poslušné duše přecházející z jednoho světa do druhého. 25 Most je rovný, a přesto se zdá, jako kdyby ty stíny – nehmotné postavy proti pevnému zdivu – stoupaly, mířily čím dál výš. 26 Vypadají jako vězni, kteří se mlčky blíží k neblahému cíli.

27 „Bylo by pěkné tohle procesí jednou nafilmovat,“ říká mi. 28 „Viš přece, že se to nestává vždycky, záleží na postavení slunce. 29 Pokaždé mě to ohromí, nacházím v tom cosi fascinujícího. 30 I když mám naspěch, stejně se zastavím.“

31 „To já taky.“

32 Vytáhne mobil. 33 Zeptá se mě: „Zkusíme to?“

34 „Jaký bude výsledek?“ ptám se.

35 „Příšerný, tahle věčička nic nezachytí.“

36 Dál se díváme na tu němohru, černé postavy, které se nepřetržitě pohybují.

37 „Kam máš namířeno?“

38 „Do práce.“

39 „Já taky.“

40 „Dáme si kafe?“

41 „Dneska nemám čas.“

42 „Tak ahoj, brzy na shledanou.“

43 Rozloučíme se, rozejdeme se a i z nás dvou se stanou stíny promítané na tu zeď: každodenní podívaná, kterou nelze zachytit.

TEXT 7b

NA JARĚ

1 Na jaře trpím, tohle roční období mi nedodává žádné podněty, připadá mi únavné. 2 Z toho nového světla se mi motá hlava, na pučící přírodu jsem háklivá, z pylu ve vzduchu mě pálí oči. 3 Abych zmírnila příznaky alergie, potřebuju si vzít každé ráno prášek, po kterém jsem ale ospalá. 4 Zničehonic mě přepadá spaní, vůbec se nedokážu soustředit, už kolem poledního toužím jen po tom jít si lehnout. 5 Přes den se potím, večer umírám zimou. 6 Pro tohle rozmarne roční období neexistují vhodné boty.

7 Každá hořká rýha v mém životě je spojená s jarem. 8 Každá tvrdá rána. 9 A to je důvod, proč mě křiklavá zeleň stromů, první broskve na trhu, lehké sukne do zvonu, které nosí ženy v mojí čtvrti, skličují. 10 Tyhle věci odkazují jen ke ztrátám, zradám, zklamáním. 11 Je mi nepříjemné, když se probudím a cítím se nevyhnutelně postrkovaná vpřed. 12 Ale dneska je sobota a nemusím jít ven. 13 To je taková slast se probudit a nemuset vstávat.

TEXT 7c

SAMA SE SEBOU

1 Samotářství se stalo mým řemeslem. 2 Je to disciplína, snažím se v ní zdokonalit, a přesto strádám. 3 Jakkoli jsem si na něj zvykla, tak mě deptá, bude to vliv mé matky. 4 Ta se samoty vždycky bála a teď jí její život staré ženy vyčerpává, takže když jí zavolám a zeptám se, jak se má, odpovídá jednoduše: 5 „Jsem poněkud sama.“ 6 Scházejí jí zábavné a překvapivé situace, i když má ve skutečnosti spoustu přátel, kteří jí mají rádi, a pestřejší, hektičtější společenský život než já. 7 Například když jsem ji byla naposledy navštívit, vyzváněl jí nepřetržitě telefon. 8 A přesto ji vidím stále v očekávání, nevím čeho, plynutí času se pro ni stalo zátěží.

9 Když jsem byla malá, i když byl ještě naživu můj otec, ona mě stále držela těsně u sebe, nepřála si, abychom se od sebe třeba jen maličko oddělily. 10 Opatrovala mě, chránila mě před samotou, jako kdyby to byla noční můra nebo vosa. 11 Tvořily jsme neprirozený amalgám, dokud jsem neutekla, abych si vybudovala nezávislý život. 12 Představovala jsem snad já štít mezi ní a tím děsem, tou ničím nepřeklenutelnou prázdnotou? 13 To strach z jejího strachu mě dovedl k tomuhle životu?

14 Dneska jsme obě samy a vím, že jí by se v hloubi duše líbilo ten amalgám zas slepit a zahnat tak samotou, podle ní by to pro nás bylo správné řešení. 15, Ale jelikož já odolávám a odmítám žít ve stejném městě jako ona, ona se tím trápí. 16 Kdybych matce řekla, že mi vyhovuje žít sama a cítit, že jsem paní svého času a svého prostoru, navzdory tomu tichu, navzdory světlům, která nezháším, když odcházím z domu, a rádiu, které nevypínám, pohlédla by na mě s nedůvěrou, řekla by, že samota není nic jiného než nedostatek. 17 Není třeba nad tím dumat, drobná potěšení, která si pro sebe dokážu ukrojit, se jí nepozdávají. 18 Navzdory tomu, že je na mě tak fixovaná, ji nezajímá moje hledisko, a právě tohle odchýlení mě učí skutečné samotě.

Jhumpa Lahiriová: Kde zrovna jsem (překlad Alice Flemrová)

1. BÁSNĚ EMILY DICKINSONOVÉ (..... / 23 B. = ... %)

1. Které z následujících tvrzení odpovídá nejlépe TEXTU 1a? 4 b.

- a) Děj, který je v druhé strofě opačný než v první, vyvolá v druhém případě také opačnou reakci.
- b) Děj, který je v druhé strofě opačný než v první, vyvolá v druhém případě obdobnou reakci jako v prvním.
- c) Děj, který lze v obou strofách považovat za obdobný, vyvolá v druhém případě opačnou reakci než v prvním.
- d) Děj, který lze v obou strofách považovat za obdobný, vyvolá v druhém případě také obdobnou reakci jako v prvním.

2. U každé z následujících dvojic motivů se rozhodněte, jak se k nim TEXT 1b staví. 3 b.

	...je horší než...	(netemat izováno)	...je lepší než...	
setkání sám se sebou...	☐	☐	☐	...setkání se smrtí
osamělost...	☐	☐	☐	...společnost
samota oceánu...	☐	☐	☐	...samota pouště

3. Které z následujících tvrzení nejlépe odpovídá veršům 1–4 TEXTU 1c? 4 b.

- a) Próza, jakožto protipól poezie, se zde stává obrazem řádu a ukázněnosti.
- b) Próza, jakožto protipól poezie, se zde stává obrazem možnosti útěku do soukromí.
- c) Próza, jakožto umělecké, literární vyjádření, se zde stává obrazem řádu a ukázněnosti.
- d) Próza, jakožto umělecké, literární vyjádření, se zde stává obrazem možnosti útěku do soukromí.

4. U každé z následujících možností buď **napište číslo** verše (či jednoho z veršů), pokud se v dané básni daný prvek objevuje, nebo rámeček **proškrtněte**, pokud se do dané básně podle vás nijak neprotmítá.

				3b.			
4.1	samota	TEXT 1a	č. verše <input type="text"/>	TEXT 1b	č. verše <input type="text"/>	TEXT 1c	č. verše <input type="text"/>
4.2	vliv jiných lidí na lyrický subjekt	TEXT 1a	č. verše <input type="text"/>	TEXT 1b	č. verše <input type="text"/>	TEXT 1c	č. verše <input type="text"/>
							3 b.
4.3	motiv dětství a dětinskosti	TEXT 1a	č. verše <input type="text"/>	TEXT 1b	č. verše <input type="text"/>	TEXT 1c	č. verše <input type="text"/>
4.4	motiv závěru života	TEXT 1a	č. verše <input type="text"/>	TEXT 1b	č. verše <input type="text"/>	TEXT 1c	č. verše <input type="text"/>
							3 b.
4.5	pocit bezmoci	TEXT 1a	č. verše <input type="text"/>	TEXT 1b	č. verše <input type="text"/>	TEXT 1c	č. verše <input type="text"/>
4.6	pocit nadhledu	TEXT 1a	č. verše <input type="text"/>	TEXT 1b	č. verše <input type="text"/>	TEXT 1c	č. verše <input type="text"/>
							3 b.
4.7	ohraničenost a nesvoboda	TEXT 1a	č. verše <input type="text"/>	TEXT 1b	č. verše <input type="text"/>	TEXT 1c	č. verše <input type="text"/>
4.8	neohraničenost a svoboda	TEXT 1a	č. verše <input type="text"/>	TEXT 1b	č. verše <input type="text"/>	TEXT 1c	č. verše <input type="text"/>

2. ŽADATEL (..... / 44 B. = ... %)

1. U každého z následujících tvrzení zvažte, zda pro něj lze nalézt v TEXTU 2 **oporu** (zaznačte příslušnou strofu 1–8), či **nikoliv** (zaznačte „v žádné“). 8 × 3 b.

1 2 3 4 5 6 7 8 v žádné

Hodnota osoby označené slovem „tahleta“
(v textu autorkou vyznačeno kurzívou)...

1.1 ...je určována podobně jako u zboží.

1.2 ...je ovlivněna její hmotným majetkem.

1.3 ...nesouvisí s jejím hmotným majetkem.

1.4 ...spočívá v pasivním vizuálním působení.

1.5 ...je v tom, nakolik může posloužit pro zábavu.

1.6 ...je v tom, nakolik může posloužit v náročných situacích.

1.7 ...se předpokládá ve stáří a v mládí ještě nemusí být patrná.

1.8 ...spočívá v mládí a se stářím se předpokládá postupné mizení.

2. U každého z následujících tvrzení zvažte, zda pro něj lze nalézt v TEXTU 2 **oporu** (zaznačte příslušnou strofu 1–8), či **nikoliv** (zaznačte „v žádné“). 3 × 3 b.

1 2 3 4 5 6 7 8 v žádné

2.1 Mluvčí volí vlídný a uctivý tón.

2.2 Mluvčí chladný a neosobní tón.

2.3 Mluvčí nepříjemný a urážlivý tón.

3. V každé z následujících skupin výpovědí **rozhodněte**, které jedno tvrzení odpovídá TEXTU 2, a do rámečku vpravo **napište**, v kterém odstavci či odstavcích lze pro tvrzení nalézt doklad.

5 b.

- 3.1
- Mluvčí se stylizuje, že hovoří za sebe.
  - Mluvčí se stylizuje, že hovoří za společnost.
  - Mluvčí se stylizuje, že hovoří za ženy obecně.
  - Mluvčí se stylizuje, že hovoří za muže obecně.

č. odst.

6 b.

- 3.2
- Mluvčí je vůči oslovovanému od I. počátku do II. konce tolerantní až lhostejný.
  - Mluvčí je vůči oslovovanému I. od počátku II. do konce nátlakový až manipulativní.
  - Zatímco I. na počátku je mluvčí vůči oslovovanému tolerantní až lhostejný, II. ke konci je již nátlakový až manipulativní.
  - Zatímco I. na počátku je mluvčí vůči oslovovanému nátlakový až manipulativní, II. ke konci je již tolerantní až lhostejný.

č. odst.
I

č. odst.
II

3. KDYŽ JSEM SE ZBAVILA JMEN (..... / 40 B. = ... %)

1. V každém sloupci zvolte **po jedné možnosti** tak, aby výsledný popis odpovídal co nejlépe vztahu TEXTU 3 **vůči své předloze**, pomocnému TEXTU P3. 9 b.

a) TEXT 3 se k TEXTU P3 vztahuje <u>výhradně</u> (své motivy a děj čerpá pouze z něho), ...	a) ...mění ho, ...	a) ...a tím ho popírá.
b) TEXT 3 se k TEXTU P3 vztahuje <u>volně</u> (je pro něj jen jedním z rovnocenných zdrojů), ...	b) ...rozšiřuje ho, ...	b) ...a tím ho zesměšňuje.
c) TEXT 3 se k TEXTU P3 vztahuje <u>úzce</u> , ale <u>nikoliv výhradně</u> (vychází z jeho motivů a dějů, zmiňuje však i jiné texty či autory), ...	c) ...převypravuje ho, ...	c) ...a tím ho aktualizuje.

2. Která z následujících možností **odpovídá nejlépe** výchozímu TEXTU 3? 5 b.

- a) Mezi zvířaty nehraje v textu gender, pohlaví či gramatický rod žádnou roli.
- b) Mezi zvířaty hraje v textu gender, pohlaví či gramatický rod velkou roli, mužský prvek dominuje nad ženským.
- c) Mezi zvířaty hraje v textu gender, pohlaví či gramatický rod velkou roli, ženský prvek dominuje nad mužským.
- d) Mezi zvířaty hraje v textu gender, pohlaví či gramatický rod spíše okrajovou roli, mužský prvek dominuje nad ženským.
- e) Mezi zvířaty hraje v textu gender, pohlaví či gramatický rod spíše okrajovou roli, ženský prvek dominuje nad mužským.

3. Z **obou následujících částí** vyberte **po jedné možnosti**, aby vznikla věta, která odpovídá TEXTU 3. 6 b.

Aktéři textu většinou pravděpodobně pociťují či projevují...

- I. ...úlevu, ...
- II. ...napětí, ...
- III. ...nevděk, ...
- IV. ...lhostejnost, ...

...protože...

- A. ...se zbavují části identity, kterou je jejich jméno.
- B. ...vrátit to, co je darované, je projevem neslušnosti.
- C. ...se nikdy řádně neztotožnili s tím, co jim bylo darováno.
- D. ...dostat od někoho jméno znamená jím být vlastněn či ovládán.

4. K následujícím **popisům obrazných vyjádření** z TEXTU 3 přiřaďte **jeden až dva úseky** výchozího textu (A–D), v nichž je lze nalézt (položky A–D se mohou opakovat). 8 b.

I. Jazykový projev bytostí je přirovnán k jejich chování či ztotožněn s ním (<i>metonymie</i>).	.....	A. „[...] ani jeden z nich neměl nejmenší námitky proti tomu, rozloučit se s obecným označením psaným malým (anebo, v případě německých tvorů, velkým) písmenem, jako je pudl, papoušek, pes či pták, a se všemi linnéovskými přívlastky, které se za ním táhly jako plechovky přivázané k ocasu už dvě století.“ (3. odstavec)
II. Zvukový vjem, řeč, je přirovnána k vjemu barev či ztotožněna s ním (<i>synestezie</i>).	.....	B. „Hmyz se se jmény rozloučil obrovskými mraky a roji pomíjivých slabik, jež bzučely, bodaly, hučely, poletovaly, lezly a zavrtávaly se do země.“ (4. odstavec)
III. Zvukový vjem, řeč, je přirovnána k vjemu pohybovému či ztotožněna s ním (<i>synestezie</i>).	.....	C. „Pokud jde o mořské ryby, vypouštěly nehlučně svá jména do všech oceánů jako sotva patrné, temné šmouhy sépiového inkoustu, jež potom beze stopy zanikly v mořských proudech.“ (5. odstavec)
IV. Pojmenování je přirovnáno k něčemu škodolibě obtěžujícímu či ztotožněno s ním (<i>metafora</i> či <i>přirovnání</i>).	.....	D. „[...] Nyní musejí být má slova právě tak pomalá, nová, jednoduchá a nejistá jako kroky, jimiž jsem se vydala po pěšince od domu, mezi vysoké tanečnický s temnými větvemi, nehybné na pozadí zimního jasu.“ (12. odstavec)

5. Vyberte z nabídky (a–g), jak v TEXTU 3 vypravěčka prezentuje svou motivaci zbavovat I. zvířata i II. sebe jmen. K oběma oblastem zvlášť přiřaďte všechny **textem podložené motivace (jednu až tři)** a zaznamenejte do rámečků číslo odstavce, jímž lze dané tvrzení doložit. 12 b.

I.	Motivací zbavovat jmen je	<input type="text" value="č. odst."/>	.....	<input type="text" value="č. odst."/>	.....	<input type="text" value="č. odst."/>
II.	Motivací zbavit se jména je	<input type="text" value="č. odst."/>	.....	<input type="text" value="č. odst."/>	.....	<input type="text" value="č. odst."/>

- a) ...skepse vůči mužům jako takovým.
- b) ...skepse vůči jazyku jako takovému.
- c) ...sounáležitost s ostatními tvory.
- d) ...snaha se vydělit od ostatních tvorů.
- e) ...snaha zrušit zavedený řád.
- f) ...získání moci nad těmi, kterým dříve vládl někdo jiný.
- g) ...odložení něčeho, co fungovalo dříve, ale nyní ne.

4. ČERVENÁ SLEPIČKA VYPRÁVÍ (..... / 27 B. = ... %)

1. V jakém **vztahu** je pravděpodobně TEXT P4 a TEXT 4? 4 b.

- a) TEXT 4 je úmyslným zesměšněním (parodií) obecně známého TEXTU P4.
- b) TEXT 4 je moderním převyprávěním TEXTU P4, který lze považovat za obecně známou pohádku.
- c) TEXT 4 využívá obecnou znalost TEXTU P4 k předání myšlenek s původním textem nesouvisejících.
- d) TEXT 4 používá výrazně bohatou slovní zásobu k upozornění na TEXTU P4, aby zůstal obecně známý.

2. U každé z následujících možností **rozhodněte**, zda k ní mezi TEXTEM P4 a TEXTEM 4 dochází (ANO), či nikoliv (NE). 4 × 1 b.

	ANO	NE
2.1 změna děje	☐	☐
2.2 změna adresáta	☐	☐
2.3 změna perspektivy	☐	☐
2.4 změna výchozí situace	☐	☐

3. V každé z následujících skupin výpovědí **rozhodněte**, které jedno tvrzení odpovídá TEXTU 4, a do rámečku **vpravo** napište, v kterém odstavci lze pro tvrzení nalézt doklad.

- 3.1 Červená slepička má k ostatním zvířatům vstřícný postoj. 3 b.
č. odst.
- Červená slepička nemá k ostatním zvířatům vstřícný postoj.

- 3.2 Mluvčí textu viní ze svého podlehnutí psychickému nátlaku či manipulaci čtenáře textu. 4 b.
č. odst.
- Mluvčí textu viní ze svého podlehnutí psychickému nátlaku či manipulaci svoje pohlaví.
- Mluvčí textu viní ze svého podlehnutí psychickému nátlaku či manipulaci ostatní postavy textu.

4 b.

- 3.3
- Slepíčka vnímá své rozhodnutí jako selhání vůči svým zájmům.
  - Slepíčka vnímá své rozhodnutí jako selhání vůči vnějšimu ideálu.
  - Slepíčka vnímá své rozhodnutí jako selhání vůči očekávání okolí.

č. odst.

4. Přiřaďte všechny slepiččiny omluvy z 13. odstavce TEXTU 4 k **odpovídajícím oblastem** popisujícím, za co se vlastně omlouvá (I.–IV.). 8 × 1 b.

	I. identita	.....	.....
A. „...že mě to vůbec napadlo“		.....	.....
B. „...za štěstí“		.....	.....
C. „...že jsem si odpírala“		.....	.....
D. „...za to, že jsem dobrá kuchařka“	II. vlastnosti	.....	.....
E. „...za ten vtípek o jeptiškách“		.....	.....
F. „...za tu narážku na kohouty“		.....	.....
G. „...za všechny ty úsměvy ve své samolibé slepičkovské zástěře, svým samolibým slepičkovským zobákem“	III. činy a výroky	.....	.....
H. „...za to, že jsem slepice.“	IV. duševní prožívání	.....	.....
		.....	.....

5. DRAK (..... / 34 B. = ... %)

1. **Vytvořte** ze zadaných součástí tři výpovědi, které budou odpovídat TEXTU 5. Výpověď **zapište** a do rámečků **zaznamenejte** písmena odpovídající součástí. Přebytečné rámečky proškrtněte. 3 × 8 b.

A, že   B, zda   C jako   D drak   E žena
F on sám   G ona sama   H pochybuje   I předpokládá
J se chová takovým způsobem   K stereotypně odpovídá své roli
L neodpovídá stereotypně své roli   M prožívá věci takovým způsobem

1.1 .....
.....

1.2 .....
.....

1.3 .....
.....

2. V každé z následujících skupin výpovědí **rozhodněte**, které jedno tvrzení odpovídá TEXTU 5, a do rámečku vpravo **napište**, v kterém odstavci či odstavcích lze pro tvrzení nalézt doklad.

- 2.1 Mluvčí toleruje odmítnutí milované osoby.
 Mluvčí zlehčuje odmítnutí milované osoby.
 Mluvčí nevnímá odmítnutí milované osoby.

4 b.

č. odst.

6 b.

- 2.2
- I. Zatímco v minulosti mluvčí k ženské postavě prokázal soucit, II. nyní je k ní bezcitný.
  - I. Tak jako v minulosti mluvčí k ženské postavě prokázal soucit, II. i nyní projevuje empatii.
  - I. Tak jako v minulosti mluvčí neměl s ženskou postavou žádné slitování, II. i nyní je k ní bezcitný.
  - I. Zatímco v minulosti mluvčí neměl s ženskou postavou žádné slitování, II. nyní k ní projevuje empatii.

č. odst.
k I.

č. odst.
k II.

6. JINOVATKA, SNÍH (..... / 31 b. = ... %)

1. Které tvrzení o **literárním druhu** TEXTŮ 6a a 6b je nejpřesnější? **4 b.**
- a) V textech jsou v malé míře patrné epické (dějové) prvky, celkově se ale spíše jedná o lyriku (jádem jsou pocity). Oba texty jsou psány jako próza (nejsou členěny do veršů).
  - b) V textech jsou v malé míře patrné lyrické (pocitové) prvky, celkově se ale spíše jedná o epiku (jádem je děj). Oba texty jsou psány jako próza (nejsou členěny do veršů).
  - c) V textech jsou v malé míře patrné epické (dějové) prvky, celkově se ale spíše jedná o lyriku (jádem jsou pocity). Oba texty jsou psány jako poezie (jsou členěny do veršů).
  - d) V textech jsou v malé míře patrné lyrické (pocitové) prvky, celkově se ale spíše jedná o epiku (jádem je děj). Oba texty jsou psány jako poezie (jsou členěny do veršů).
2. V každém sloupci zvolte **po jedné možnosti** tak, aby výsledný popis odpovídal co nejlépe vztahům subjektů TEXTŮ 6a a 6b (hlavní postavy, vypravěče a čtenáře). **6 b.**
a) Vyprávěno je v <u>první</u> osobě (ich-forma) ...	a) ... a na situaci je nahlíženo „shora“, <u>pohledem stojícím mimo svět</u> , ...	a) ... což udržuje čtenáře v <u>pozorovatelské roli</u> .
b) Vyprávěno je ve <u>třetí</u> osobě (er-forma) ...	b) ... a na situaci je nahlíženo <u>očima jedné z postav</u> , ...	b) ... což dává čtenáři nahlédnout <u>do nitra hlavní postavy</u> .
		c) ... což čtenáře zároveň udržuje v <u>pozorovatelské roli</u> a zároveň mu dává nahlédnout <u>do nitra hlavní postavy</u> .
3. Které z tvrzení o **vztahu vypravěče či vypravěčky a „lidi“** v TEXTECH 6a a 6b je nejpřesnější? **4 b.**
- a) V obou textech vypravěč*ka lidi pozoruje a posuzuje jejich reakce.
  - b) V obou textech jsou lidé samozřejmou součástí prostředí a atmosféry.
  - c) Zatímco v prvním textu vypravěč*ka lidi pozoruje a posuzuje jejich reakce, v druhém jsou lidé samozřejmou součástí prostředí a atmosféry.
  - d) Zatímco v prvním textu jsou lidé samozřejmou součástí prostředí a atmosféry, v druhém vypravěč*ka lidi pozoruje a posuzuje jejich reakce.

4. Vyberte, **které všechny smysly** v TEXTU 6a jsou potenciálně zapojeny do složek **metafor**   **jinovatky** jako „jemně namletých krystalků soli“ v druhém odstavci.

3 b.

I. zrak	II. sluch	III. čich	IV. chuť	V. hmat
☐	☐	☐	☐	☐

5. Rozhodněte o každém z následujících úryvků z **konce** TEXTU 6b (5.1–5.4), zda jsou v něm skutečnosti **nahlíženy obrazně** , tedy v jiném než „doslovném“ pohledu (ANO), či nikoliv (NE).

3 b.

ANO NE

5.1 „Nejprve vzduchem zavíří pár osamělých vloček, neslyšně, bez radosti či smutku,“	☐	☐
5.2 „a pak se začnou snášet stovky a tisíce malých pírek,“	☐	☐
5.3 „která tiše vymažou ulici.“	☐	☐
5.4 „Načež se lidé – někteří z nich – odvrátí a dál už se sněhem nezabývají.“	☐	☐

6. Zaznačte, o kterých **motivech, vjemech, pocitech či situacích** (6.1–6.11) mluví TEXT 6a, TEXT 6b (případně oba či žádný z nich).

11 b.

	V textu „Jinovatka“	V textu „Sníh“	V žádném z těchto textů
6.1 pocit chladu	☐	☐	☐
6.2 kontakt se zemí	☐	☐	☐
6.3 izolace od okolí	☐	☐	☐
6.4 pocit pomíjivosti	☐	☐	☐
6.5 údiv nad všední věcí	☐	☐	☐

6.6 pocit, že se okolí proměňuje	☐	☐	☐
6.7 vztek vůči rodičům a předkům	☐	☐	☐
6.8 pevné a jasné obrysy zmrzlé vody	☐	☐	☐
6.9 zamyšlená a posmutnělá atmosféra	☐	☐	☐
6.10 postavy zobrazené jako něco tmavého	☐	☐	☐
6.11 návrat od zázračnosti ke každodennosti	☐	☐	☐

7. NA ULICI, NA JAŘE, SAMA SE SEBOU (..... / 46 b. = ... %)

1. Ke každému z následujících jazykových a uměleckých prostředků (1.1–1.4) napište jako jeden **příklad číslo výpovědi** (1–43), v níž se v TEXTU 7a vyskytuje. Poté k němu přiřaďte jednu z možností (A.–H.), co nejspíše tento prostředek vyjadřuje. **12 b.**

V textu se vyskytuje...	např. ve výpovědi č. ...	...a patrně se tím v dané situaci vyjadřuje...	
1.1 zobrazení živých lidí jako mrtvých	<input type="text" value="č. výp."/>	A/B/C/D/ E/F/G/H	
1.2 zobrazení svobodných lidí jako nesvobodných	<input type="text" value="č. výp."/>	A/B/C/D/ E/F/G/H	A. Odstup B. Sblížení C. Trapnost D. Osvobození
1.3 přímá řeč bez vyznačení uvozovkami či jiným prostředkem	<input type="text" value="č. výp."/>	A/B/C/D/ E/F/G/H	E. Hrozící zánik F. Počátek nového G. Mezilidské míjení H. Nevyhnutelnost osudu
1.4 přímá řeč bez uvozovacích vět či možnosti rozlišit mluvčí	<input type="text" value="č. výp."/>	A/B/C/D/ E/F/G/H	

2. Na **které všechny smysly** působí na vypravěčku v TEXTU 7b jaro? Ke každému zaškrtnutému smyslu **napište číslo výpovědi** (1–13), v němž lze působení na něj pozorovat. **5 b.**

zrak	sluch	čich	chuť	hmat/cit
☐	☐	☐	☐	☐
.....	.....	.....	.....	.....

3. **Zakroužkujte** číslo výpovědi (1–13), v níž je v TEXTU 7b využito **zvukového zdůraznění** významných slov. **3 b.**

1   2   3   4   5   6   7   8   9   10   11   12   13

4. **Zakroužkujte** číslo odpovídající výpovědi z TEXTU 7b (1–13), v níž lze pozorovat příklad míšení vjemů různého smyslového původu (**synestezie**) – tedy zde případ, kdy se jevu působícímu nevyhnutelně na některé smysly připisuje i vlastnost působící na smysly jiné. **3 b.**

1   2   3   4   5   6   7   8   9   10   11   12   13

5. O každém z následujících **tvrzení** (3.1–3.5) rozhodněte, zda o TEXTU 7b platí (ANO), či nikoliv (NE). **4 b.**

	ANO	NE
5.1 Text má v úvodu výrazně jinou náladu než v závěru.	☐	☐
5.2 Text převrací to, jak je jaro v umění stereotypně chápáno.	☐	☐
5.3 Negativní vjemy popisované v textu lze shrnout pod slovo „jednotvárnost“.	☐	☐
5.4 Na vypravěčku tíživě dopadá minulost, která v ní vyvolává pocit zatuhnutí v čase.	☐	☐

6. V následující nabídce zakroužkujte **všechna slova**, která jsou v TEXTU 7c použita **metaforicky**. V závorce je vždy uvedeno číslo výpovědi, v níž se slovo vyskytuje. **3 b.**

řemeslo	disciplína	amalgám	světlo	štit
(1)	(2)	(11 + 14)	(16)	(12)

7. **Zakroužkujte** číslo výpovědi z TEXTU 7c (1–18), v níž je přítomné **přirovnání**, a stejným způsobem **vyznačte** všechny **odpovídající vlastnosti** spojené s **celým** tímto přirovnáním (A.–I.). **6 b.**

1   2   3   4   5   6   7   8
9   10   11   12   13   14   15   16   17   18

A. drobné   B. lidské   C. mohutné   D. obtěžující
E. typicky individuální   F. typicky kolektivní
G. varovně vypadající   H. všudypřítomné   I. život ohrožující

8. U každého z následujících **rozporů** (7.1–7.4) rozhodněte, zda **jsou tematizované v prvním odstavci TEXTU 7c (ANO)**, či nikoliv **(NE)**. **4 b.**

	ANO	NE
8.1 Rozpor mezi snahou vypravěčky a pocíťovaným efektem.	☐	☐
8.2 Rozpor mezi postojem vypravěčky a postojem její matky.	☐	☐
8.3 Rozpor mezi požadavky, které má na vypravěčku její matka, a vypravěččinou snahou.	☐	☐
8.4 Rozpor mezi sebezprezentací matky a její skutečností (jak ji vnímá vypravěčka).	☐	☐

9. Která z následujících možností je pro vypravěčku TEXTU 7c nejvýraznější **obranou proti nechtěným vlivům?** **3 b.**

- a) světla, která vypravěčka nezháší
- b) rádio, které vypravěčka nevypíná
- c) město, ve kterém vypravěčka nežije
- d) otec, který pro vypravěčku už neexistuje

10. Vztáhněte k TEXTŮM 7a–c název sbírky, z níž pochází (**Kde zrovna jsem**), a ke každému z nich přiřaďte **téma** (a–d), které mu nejlépe odpovídá. **3 b.**

A. Na ulici .....

B. Na jaře .....

C. Sama se sebou .....

- a) Kde zrovna vypravěčka je – ve smyslu místa a prostoru.
- b) Kde zrovna vypravěčka je – ve smyslu životního období.
- c) Kde zrovna vypravěčka je – ve smyslu intimních vztahů.
- d) Kde zrovna vypravěčka je – ve smyslu rodinných vztahů.

		TEXTY 2+4	TEXTY 2+5	TEXTY 2+6	TEXTY 2+7	TEXTY 3+4	TEXTY 3+5	TEXTY 3+6			
1.1	V textu převažuje lyrické zachycení situace nad epickým vyprávěním děje.	ANO ☐	NE ☐	ANO ☐	NE ☐	ANO ☐	NE ☐	ANO ☐	NE ☐	ANO ☐	NE ☐
1.2	Text využívá prostředky prózy (volné řeči) výrazněji než poezie (vázané řeči).	ANO ☐	NE ☐	ANO ☐	NE ☐	ANO ☐	NE ☐	ANO ☐	NE ☐	ANO ☐	NE ☐
1.3	Hlavní ženská postava má spojence, ale je zpochybněno, nakolik jí je či bude ku prospěchu.	ANO ☐	NE ☐	ANO ☐	NE ☐	ANO ☐	NE ☐	ANO ☐	NE ☐	ANO ☐	NE ☐
1.4	Hlavní ženská postava je v textu v ovládaném postavení.	ANO ☐	NE ☐	ANO ☐	NE ☐	ANO ☐	NE ☐	ANO ☐	NE ☐	ANO ☐	NE ☐
1.5	Hlavní ženská postava je v textu v aktivní roli.	ANO ☐	NE ☐	ANO ☐	NE ☐	ANO ☐	NE ☐	ANO ☐	NE ☐	ANO ☐	NE ☐
1.6	Hlavní ženská postava je v textu v situaci, v níž by zřejmě nechtěla být.	ANO ☐	NE ☐	ANO ☐	NE ☐	ANO ☐	NE ☐	ANO ☐	NE ☐	ANO ☐	NE ☐

		TEXTY 3+7	TEXTY 4+5	TEXTY 4+6	TEXTY 4+7	TEXTY 5+6	TEXTY 5+7	TEXTY 6+7			
1.1	V textu převažuje lyrické zachycení situace nad epickým vyprávěním děje.	ANO ☐	NE ☐	ANO ☐	NE ☐	ANO ☐	NE ☐	ANO ☐	NE ☐	ANO ☐	NE ☐
1.2	Text využívá prostředky prózy (volné řeči) výrazněji než poezie (vázané řeči).	ANO ☐	NE ☐	ANO ☐	NE ☐	ANO ☐	NE ☐	ANO ☐	NE ☐	ANO ☐	NE ☐
1.3	Hlavní ženská postava má spojence, ale je zpochybněno, nakolik jí je či bude ku prospěchu.	ANO ☐	NE ☐	ANO ☐	NE ☐	ANO ☐	NE ☐	ANO ☐	NE ☐	ANO ☐	NE ☐
1.4	Hlavní ženská postava je v textu v ovládaném postavení.	ANO ☐	NE ☐	ANO ☐	NE ☐	ANO ☐	NE ☐	ANO ☐	NE ☐	ANO ☐	NE ☐
1.5	Hlavní ženská postava je v textu v aktivní roli.	ANO ☐	NE ☐	ANO ☐	NE ☐	ANO ☐	NE ☐	ANO ☐	NE ☐	ANO ☐	NE ☐
1.6	Hlavní ženská postava je v textu v situaci, v níž by zřejmě nechtěla být.	ANO ☐	NE ☐	ANO ☐	NE ☐	ANO ☐	NE ☐	ANO ☐	NE ☐	ANO ☐	NE ☐

2. **Přiřad'te** každý z textů k jednomu tvrzení, které mu nejlépe odpovídá (k jednomu tvrzení lze přiřadit i vícero textů). $n \times 3$ b.

TEXT 1 (Básně Emily Dickinsonové)	I. Text lze číst jako komentář k situaci žen ve společnosti v doslovné rovině. ....
TEXT 2 (Žadatel)	II. Text lze číst jako komentář k situaci žen ve společnosti, budeme-li chápat jeho mluvčího jako reprezentanta daného pohlaví. ....
TEXT 3 (Když jsem se zbavila jmen)	III. Text lze číst jako komentář k situaci žen ve společnosti, budeme-li primárně celou zachycenou situaci či děj chápat symbolicky či metaforicky. ....
TEXT 4 (Červená slepička vypráví)	IV. Text lze číst jako komentář k situaci žen ve společnosti, budeme-li primárně jeho jednotlivé dominantní prvky chápat jako obrazné zástupce jednoho pohlaví. ....
TEXT 5 (Drak)	V. Text nelze ve výše uvedených možnostech číst jako komentář k situaci žen ve společnosti. ....
TEXT 6 (Jinovatka, Sníh)	
TEXT 7 (Na jaře, Sama se sebou)	

Celkový výsledek (průměr):   1 ..... % + 2 ..... % + 3 ..... % + 4 ..... % + 5 ..... %
+ 6 ..... % + 7 ..... % + **SROVNÁNÍ** ..... % děleno počtem oblastí = ... % =